

**Inval du lietu nacion l s padomes s des
protokols**

2012. gada 10.decembr

**S de notiek: Cilv ku ar invalidit ti inform cijas un vides pieejam bas centr „VAR”,
Kr.Valdem ra iel 38**

S de s kas: plkst. 11.30

Piedal s:

Padomes locek i vai to aizvietot ji:

- E.Avota** Ekonomikas ministrijas B vniec bas un m jok u politikas departamenta B vniec bas politikas noda as vec k referente;
- A.Bauere** Sabiedr bas integr cijas fonda direktore;
- B.Bic na** Inval du un vi u draugu apvien bas „Apeirons” projektu vad t ja;
- I.Jansone** Latvijas Neredz go biedr bas Centr l s valdes priekšs d t jas vietiece;
- L.Kauli a-
Bandere** Labkl j bas ministrijas Soci l s iek aušanas un soci l darba politikas departamenta vec k eksperte;
- I.Leimane-
Veldmeijere** Resursu centra cilv kiem ar gar giem trauc jumiem “Zelda” direktore;
- S.Pablaka** Vesel bas ministrijas Vesel bas apr pes departamenta, Vesel bas apr pes organiz cijas noda as vad t ja;
- A.Pavlinš** Latvijas Nedzird go savien bas prezidents;
- S.Šimfa** Latvijas pašvald bu savien bas padomiece vesel bas un soci lajos jaut jumos;
- M.T ere** Soci lo, ekonomisko un kult ras ties bu noda as juriskonsulte

Citi dal bnieki:

- A. Bolis** Inval du un vi u draugu apvien bas “Apeirons” vides pieejam bas eksperts;
- G.Greid ne** Latvijas radio 4 žurn liste;
- M.Liepniece** Valsts izgl t bas satura centra Speci l s izgl t bas noda as vec k referente (speci l s pirmsskolas izgl t bas jaut jumos);
- A.Monahovs** R gas pašvald bas policijas Ce u policijas priekšnieks;
- E.Ošeniķs** VAS „Ce u satiksmes droš bas direkcija” Transportl dzek u re istr cijas da as priekšnieka vietnieks;
- I.Paparde** Neatkar g R ta Av ze žurn liste;

- I.Šestere** biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” valdes priekšsēdētāja;
- D.Šmita-Stone** Labklājības ministrijas Sociālais iekārtu un sociālā darba politikas departamenta vecākā referente;
- S.Treimane** Izglītības un zinātnes ministrijas Izglītības departamenta vecākā referente (vispārējā izglītībā) – izglītības un zinātnes ministra vietniece;
- E. Vidriks** Rīgas pašvaldības policijas Profilakses, koordinācijas un statistikas nodaļas priekšnieks;
- L.Žvirble** Labklājības ministrijas Sociālais iekārtu un sociālā darba politikas departamenta vecākā referente.

Nepiedalās:

Latvijas Paralimpiskās komitejas prezidente;
 Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs
 Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas priekšsēdētājs;
 Latvijas Invalidu biedrības priekšsēdētājs;
 Latvijas Brīvprātīgo savienības priekšsēdētājs;
 Latvijas asociācijas “Rūpju bērni” priekšsēdētājs.

Darba kārtība:

Nr.	Tēma	Ziņotājs / iesaistītie
1.	Tehnisko palīdzību uzturēšanai personām ar invaliditāti	<i>LM</i>
2.	Invalidu stāvietu kartes izmantošanas noteikumi	<i>LM, Rīgas pašvaldības policija, CSDD</i>
3.	Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesību īstenošanas pamatnostādņu 2013.–2019.gadam projekts	<i>LM</i>

L.Kauliņa-Bandere atklās dienu, informējot klātesošos par šīs darba kārtības tēmām un norādot, ka ir uzaicināti pārstāvi no Rīgas pašvaldības policijas un VAS „Ceļu satiksmes drošības direkcija” (turpmāk-*CSDD*), lai sniegtu informāciju par invalidu stāvietu karšu izmantošanu, jo Labklājības ministrija (turpmāk-*LM*) ir saņmusi informāciju par gadījumiem, kad iespējams, invalīdu stāvietu kartes izmantojušas personas, kurām nav funkcionālie traucējumi un tās nav personas ar invaliditāti.

1. Tehnisko palīdzību uzturēšanai personām ar invaliditāti.

I.Pikše sniedz prezentāciju par tehnisko palīdzību nodrošinājumu laika posmā no 2008.-2012.gadam, norādot, ka lielākais pieprasījums ir pēc personiskās pārvietošanas palīdzībām, ortopēdiskajiem apaviem un personiskās aprīpes palīdzībām. 2012.gada beigās (uz 01.11.) personu skaits rindā uzprotzēm, ortozēm, ortopēdiskajiem apaviem, personiskās pārvietošanas un aprīpes palīdzībām kopā rindā bija 4614 personas, tīflotehniskajiem palīdzībām – 2780 un surdotehniskajiem palīdzībām – 3260 personas. Viņa uzsver, ka rindu mazināšanai pēc tehniskajiem palīdzībām ir veikti grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra noteikumos Nr.1474 „Tehnisko palīdzību noteikumi”, piemēram, precizāta tehnisko palīdzību saņemšanas kārtība, pastiprinot personu atbildību par nozāgtu vai nozāudtu tehnisko palīdzību, paplašināt regulējumu tehnisko palīdzību iegādei, izmantojot līdzmaksājumu utt. Tāpat tiek minēts, ka tehniskie palīdzības bieži vien nav kvalitatīvi, mēs dienājam vai piemērojami konkrētai personai.

Personu nodrošināšanai ar tehniskajiem palīdzībām vislielākais finansējums atbalsts bija vairojams 2008.gadā, kad tas bija 3 444 820 latu, bet, sākoties ekonomikas regresijai, tas tika krasi samazināts. 2013.gadam plānotais finansējums ir 2 034 946 latu.

2. Invalidu statusa vārtību kartes izmantošanas noteikumi.

E.Ošeniēks informē, ka CSDD saņem datus par personas invaliditātes statusu elektroniskā veidā no Veselības un darbspējības ekspertvērtēšanas valsts komisijas (turpmāk – Valsts komisija) un tad izsniedz invaliditātes vārtību karti. Viņš norāda, ka būtībā nepieciešams no Valsts komisijas saņemt informāciju biežāk nekā tas ir pašreiz, jo ir gadījumi, kad persona vārtību kartē saņem invaliditātes vārtību karti, bet dati par viņu vārtību kartē un invaliditātes vārtību kartē izsniegt nevar. Neskatoties uz LM sniegto informāciju par to, ka invalidu statusa vārtību kartes tiek izmantotas nelikumīgi, CSDD rīcībā nav informācijas par to, ka tas tiktu viltots. Katru gadu CSDD izsniedz 800-900 invalidu statusa vārtību kartes.

A.Monahovs papildina, sakot, ka Vecrīgā videonovērošanas ierīces ir fiksētas faktā, ka personām ar invaliditāti paredz tajās autostāvēšanas automātiskas novietotas uz visu dienu. Daudz ir tieši personu, kuras izmanto invalidu statusa vārtību kartes, lai gan tas konkrēti personām nav izsniegts. Viņš norāda, ka nav pietiekami cilvēkresursu un finanšu resursu tam, lai diennakti vai regulāri novērotu personām ar invaliditāti paredzētās stāvēšanas un pārbaudītu, vai personas likumīgi izmanto invalidu statusa vārtību kartes. Viņš norāda, ka pagaidām Rīgas pašvaldības policijai nav priekšlikumu par to, kā invalidu statusa vārtību kartes padarīt drošākas un kā varētu mainīt to izmantošanas kārtību.

L.Kauliņa-Bandere vaicā, vai ir novērotas, ka invalidu statusa vārtību kartes izmanto personas, kurām nav funkcionālie traucējumi?

A.Monahovs atbild, sakot, ka ir gadījumi, kad personai nav funkcionālie traucējumi, bet tā ir saņemusi invaliditātes vārtību karti par attiecīgu samaksu no citas personas. 2012.gadā ir konstatēti 4000 gadījumi, kad invalidu statusa vārtību kartes ir izmantotas nelikumīgi.

L.Kauliņa-Bandere vaicā, vai šādi gadījumi tiek apstrīdēti?

A.Monahovs saka, ka tie cilvēki, kas apstrīd, bieži vien norāda, ka ir pārvadājamās personas ar funkcionāliem traucējumiem, kurām ir izsniegta invaliditātes vārtību karte. Tāpat ir personas, kuras uzskata, ka tām ir tiesības izmantot invaliditātes vārtību kartes, jo viņi ir invalīdi un ir saņemusi invaliditātes apliecības, kaut gan tām nav izsniegta tieši stāvēšanas vārtību karte.

E.Vidriks norāda, ka dažādas Rīgas pilsētās vietās ir padzīsuši invalīdu statusa vārtību apzīmējumi, tie būtu jāizmanto ar vertikāli apzīmējumiem invalīdu statusa vārtību apzīmēšanai. Invalidu statusa vārtību kartes oriģinālo invaliditātes uzlīmē ir redzama tikai ar ultravioleto gaismu, bez speciālām ierīcēm tā ir slikti redzama. Uz mums pieņemto invalīdu darbu, kuriem ir izsniegta invaliditātes

st vvietais kartē un maks katru mēnesi noteiktu naudas summu par tās izmantošanu, lai varētu precīzi izkraut vai apstāties vietās, kur šobrīd tas būtu aizliegts. Viņš ierosina diferencēt invaliditātes vvietais kartes. Varētu būt viena veida invaliditātes vvietais kartes tiem, kas sniedz invaliditātes pakalpojumus, bet cita veida ievietojams invaliditātes personiskajā auto. Jānosaka, cik ilgi invaliditātes vvietais kartē-gaids jānodrošina caurlaide var atrasties aiz automašīnas stikla. Būtu jāizveido datubāze, kurā precīzi invaliditātes vvietais kartes numurs varētu identificēt konkrēto personu un precīzā norādīt s kontaktinformāciju, varētu arī uzturēt nekavējoties sazināties. Ja caurlaide ir loga, tad automašīnā ir jāatrodas vadītājam, kuram izsniegta invaliditātes vvietais kartē vai vadītājam kopā ar invaliditāti, kurus tas pakalpo. Iespējams, ka vajadzētu mainīt sodu sistēmu, jo šobrīd naudas sods par nelikumīgu invaliditātes vvietais kartes izmantošanu ir 20 lati.

A.Bolis saka, ka ir uzlabojusies situācija ar invaliditātes vvietais izmantošanu, bet pie veikalu MAXIMA hipermarketiem invalīdiem paredz tajās stāvēt nav iespējams iekāpties personām ar invaliditāti noteiktajā laukumā, jo paši invalīdi, kas izmanto ritekrēslus. Viņš vaicā, vai ir kaut kur noteikts, cik plātīgi jābūt invalīdiem paredz tajās stāvēt?

E.Vidriks atbild, sakot, ka uzņēmumiem nav paredzēta normatīvajos aktos atbildība par nepareizu, neatbilstošu invalīdiem paredz tajās vvietais izveidošanu.

A.Monahovs papildina, ka būtu jāvirš VAS „Latvijas valsts ceļi” uzmanība uz šo jautājumu, jo tāi uzņēmums iesniedz būvniecības projektu saskaņošanai. Iesaka ar invaliditāti biedrībām vērsties pie uzņēmumiem, lai uzlabotu situāciju.

L.Kauliņa-Bandere vērsties pie klientu tirdzniecības, aicinot uzrunāt invalīdus (ar biedrībām, kuras pārstāv personu ar invaliditāti intereses), lai tie būtu godprātīgi un nenodotu lietošanā stāvēt kartes trešajām personām.

E.Ošeniņš norāda, ka no 913 izsniegtajām invaliditātes vvietais kartēm 2012.gadā, 23 ir izsniegtas nozādētām vietām un precīzā kartes numurs var noteikt vai tirdzniecība, vai nederīga.

L.Kauliņa-Bandere vaicā, vai Ceļu satiksmes noteikumu 271.¹ punktā kopā ar CSDD un Rīgas pašvaldības policiju būtu jāveic grozījumi, padarot normu skaidrā interpretājamu, precīzā jūt tās izmantošanas mērķi un skaidrojot gadījumus rīcībā, kad cita persona pakalpo un sagaidā personu ar invaliditāti.

E.Vidriks norāda, ka vajadzētu mainīt sistēmu minētā pakalpojuma izmantošanā. Varētu ieviest SMS pakalpojumu, kad persona ar invaliditāti nosūtītu uz konkrētu numuru un policija pārbauda datus datubāzē. Tādējādi būtu iespējams noskaidrot, kur konkrētā persona atrodas dotajā brīdī un to pārbaudīt, jo pašiem gadījumā, ja transportlīdzeklis nav personas pašam.

3. Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesību mēģināšanas pamatnostādņu 2013.–2019.gadam projekts

L.Kauliņa-Bandere sniedz prezentāciju par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesību mēģināšanas pamatnostādņu 2013.–2019.gadam” (turpmāk – pamatnostādnes) iekārtajiem problēmā jautājumiem, kas ir vienlīdzība, līdzdalība, pieejamība, veselība, izglītība, nodarbinātība, sociālā aizsardzība un izpratnes veicināšana, norādot, ka pamatnostādņu iesniegšanas termiņš ir noteikts 2013.gada 1.jūlijā. Viņa norāda, ka pamatnostādņu izstrādes mērķis ir stenot pasākumus, lai personas ar invaliditāti bez diskriminācijas, pamatojoties uz vienlīdzīgu iespēju principa, varētu stenot visas cilvēktiesības un pamatbrīvības.

I.Leimane-Veldmeijere jaut, vai pamatnostādņu projekts būs pieejams melnraksta veidā, lai varētu sniegt savus komentārus?

L.Kauliņa-Bandere atbild, sakot, ka 2013.gada sākumā būs pieejams elektroniski pamatnostādņu melnraksts.

A.Pavļins izsaka neapmierinātību par to, ka invalīdu biedrību intereses netiek pārstāvētas Finanšu ministrijas darba grupā saistībā ar invalīdu biedrību (NVO) finansējumu.

L.Kauliņa-Bandere atbild, norādot, ka jautājums par finansējumu NVO tiks iekļauts 2013.gada ILNP darba plānā, informējot, ka Labklājības ministrija sagatavojuši Finanšu ministrijai veltītu ziņojumu iekļaut personu ar invaliditāti intereses pārstāvību biedrības ministriju darba grupā.

Nolikums:

1. Sagatavot veltītu VAS "Latvijas valsts ceļi" un uzņēmumiem ar aicinājumu novērst situāciju, kad personām ar invaliditāti paredzētās vietas pie lielveikaliem nav pietiekami platas un ērti izmantojamas personām ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī pievārst uzmanbūvniecību apzīmējumu kvalitāti;
2. Iekļaut jautājumu par NVO finansēšanu ILNP darba plānā 2013.gadam, aicinot šīs tēmas apspriešanā piedalīties pārstāvjus no Finanšu ministrijas;
3. LM sadarbojas ar CSDD un Rīgas pašvaldības policiju izvērtēt nepieciešamību veiktgrozījumus Ceļu satiksmes noteikumu 271¹ punktā saistībā ar invalīdu stāvvietu kārtību izmantošanu.

Pielikumā: 1) I.Pikšes prezentācija „Tehniskā palīdzība pieejamība”;
2) L.Kauliņa-Bandere prezentācija pamatnostādņu projekts „ANO Konvencijas Par personu ar invaliditāti tiesību īstenošanai 2013.-2019.gadam”.

Saistītais dokuments: plkst. 13.00

Invalīdu lietu nacionālās padomes priekšsēdētāja vietniece, Labklājības ministrijas Sociālais iekļaušanas un sociālās darba politikas departamenta vecākā eksperte

L.Kauliņa-Bandere

Protokolēja:
L.Žvirble, 67021680,
Liene.Zvirble@lm.gov.lv

L.Žvirble